

STATISTISKA INSTITUTIONENS JÄMSTÄLLDHETSPLAN 2005/2006

1 INLEDNING

Den nu presenterade jämställdhetsplanen för Statistiska institutionen avser förhållandena vt 2005. Först görs en kartläggning av hur jämställdheten har varit för både de anställda och de studerande under framför allt de senaste två åren. Därefter diskuteras och föreslås olika åtgärder, vilka utgör institutionens planer för läsåret 2005/2006.

2 KARTLÄGGNING AV PERSONAL OCH STUDENTER

o Personalen - lärare och administrativ personal

Personalen vid institutionen den 1 juni 2005 består av följande tjänstekategorier:

Tjänst	Kvinnor	Män
Professorer	0	3
Adj professor	0	2
Lektorer	1	4
Adj lektor	1	0
Lektorer, vik	0	3
Adjunkter	1	1
Adjunkt, vik	1	0
Forskarassistent	0	1
Doktorander med tjänst	2	4
Byrådirektör	2	0
Dataansvarig	0	1
Timlärare	2	3

Prefekt, stf prefekt respektive studierektor är män. Studievägledaren, tillika en av adjunkterna, är en kvinna.

o Institutionsstyrelsen

Period	Ordinarie		Suppleanter	
	Män	Kv	Män	Kv
Vt 2000- Ht 2002	4	3	2	1
Vt 2003- Ht 2005	6	1	0	3

Det har varit svårt att få studentrepresentanter för grundutbildningen till styrelsen. De som har valts har varit med endast kortare tider och under stor del av de två gångna mandatperioderna, har studenterna i praktiken varit orepresenterade. Dock har under vt 2005 två manliga och två kvinnliga representanter för grundutbildningen valts.

o *Studenter*

• *Grundutbildningen*

Förstagångsregistreringar på grundutbildningen

Följande tabell visar antalet förstagångsregistrerade studenter vt 2003 – ht 2004 på institutionens större kurser, uppdelat efter kön samt andelen kvinnliga studenter

Registreringar på grundkurser i statistik 2003-2004, kvinnor i % inom parentes

	vt 03		ht 03		vt 04		ht 04	
	Män	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män	Kvinnor
Grundkurs 20 p	81	55 (40)	81	52 (39)	69	45 (39)	56	47 (46)
Undersökn.metodik och Stat.dataanalys 10p, heltid	63	69 (52)	50	65 (57)	56	53 (49)	45	47 (51)
Undersökn.metodik och stat.dataanalys 10 p, deltid	*)		34	40 (54)	*)		41	54 (57)
Statistisk teori gk, 10 p heltid	24	22 (48)	27	24 (47)	21	18 (46)	16	24 (60)
Statistisk teori gk, 10 p Deltid	40	33 (45)	**)		33	32 (49)	**)	
Finansiell statistik, 10 p	36	16 (31)	32	12 (27)	32	12 (27)	24	9 (27)
Fortsättningskurs, 20 p	23	21 (48)	28	25 (47)	26	20 (43)	19	13 (41)
Påbyggnadskurs, 20 p	9	5 (36)	12	11 (48)	10	10 (50)	14	8 (36)
Fördjupningskurs 1, 20 p	4	5 (56)	4	3 (43)	5	4 (44)	4	5 (56)
Fördjupningskurs 2, 20 p	*)		2	1 (33)	*)		2	0 (0)
Samhällsplanerlinjen, 15 p statistik	*)		37	41 (53)	*)		33	47 (59)

*) ges endast ht

**) ges endast vt

Godkännandefrekvenser på grundutbildningen

Följande tabell visar antal och andel godkända studenter bland de nyregistrerade vt 2003 – ht 2004 på institutionens större kurser. Enbart de som är helt klara med samtliga poäng på en kurs är medtagna här.

Nyregistrerade studenter med slutbetyg efter kön angivet i antal och % inom parentes

	vt 03		ht 03		vt 04		ht 04	
	Män	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män	Kvinnor
Grundkurs 20 p	41 (51)	31 (56)	49 (60)	30 (58)	35 (51)	21 (47)	25 (45)	26 (55)
U.met. o stat. dataan. 10 p, hel- och deltid *)	54 (86)	64 (93)	64 (76)	96 (91)	47 (84)	50 (94)	63 (73)	80 (79)
Statistisk teori, 10 p, hel- och deltid **)	18 (28)	27 (49)	18 (67)	17 (71)	24 (44)	16 (32)	3 (19)	6 (25)
Finansiell statistik, 10 p	20 (56)	10 (63)	13 (41)	9 (75)	13 (41)	10 (83)	8 (33)	1 (11)
Fortsättningskurs, 20 p	6 (26)	13 (62)	10 (36)	14 (56)	9 (34)	8 (40)	2 (11)	4 (31)
Påbyggnadskurs, 20 p	7 (78)	4 (80)	9 (75)	6 (55)	6 (60)	8 (80)	4 (28)	3 (38)
Fördjupningskurs 1, 20 p	3 (78)	1 (20)	1 (25)	0 (0)	3 (60)	1 (25)	2 (50)	4 (80)

*) deltid: endast ht

**) deltid: endast vt

Resultaten från samhällsplanerlinjen är ej medtagna på grund av svårigheter att från Ladoksystemet erhålla samma definitioner som på övriga kurser.

På de flesta kurserna på grundutbildningen gäller att andelen kvinnliga studenter ligger inom spannet 40-60%, dvs att det råder jämställdhet enligt vedertagen definition. En kurs utgör emellertid ett undantag, nämligen finansiell statistik, vilken riktar sig till elever på ekonomlinjens 4:de termin med inriktning mot finansiering. På denna kurs har andelen kvinnliga studenter varierat mellan 27 och 31%, vilket bekräftar att det framför allt är manliga studenter som väljer att specialisera sig mot de kvantitativa delarna av ekonomiska ämnen. Om andelen kvinnor skall öka på denna kurs, bör först en kartläggning av motiven till valet av ämne på denna termin göras. Utifrån detta skulle information om och uppläggning av kursen bättre kunna tillgodose denna målsättning.

På många av kurserna är andelen godkända kvinnor högre än andelen män, t o m mycket högre på vissa, t ex på just finansiell statistik. Vi vill tro att kvinnorna är mer ambitiösa och kanske också har bättre matematikförkunskaper, vilket är en fördel på de matematiskt mera krävande kurserna.

* Uppsatser

Följande tabeller visar antalet *uppsatser* under åren 2002-2004 och antalet *studenter* som har lagt fram uppsatser på grundutbildningen. De flesta uppsatserna har som regel två författare.

Antalet uppsatser

År	Påbyggnad	Fördjupning
2002	13	5
2003	17	9
2004	23	10

Antalet studenter med uppsats på påbyggnadsnivå

År	Män	Kvinnor	Andel kv (%)
2002	8	11	58
2003	17	12	41
2004	20	19	49

Antalet studenter med uppsats på fördjupningsnivå

År	Män	Kvinnor	Andel kv(%)
2002	4	3	43
2003	6	4	40
2004	10	6	38

• Forskarutbildningen

Antalet forskarstuderande vt 2005 är 16 st, 10 män och 6 kvinnor, dvs 38% kvinnor. Av de forskarstuderande har 8 st finansiering från institutionen, helt eller delvis, 5 män och 3 kvinnor. Institutionen avser att aktivt främja rekryteringen av kvinnliga studenter till högre kurser och forskarstudier i statistik.

* Licentiat- och doktorsavhandlingar

Under perioden 2003-2004 har 1 man lagt fram licentiatavhandling samt 4 män har lagt fram doktorsavhandlingar. Ur jämställdhetssynpunkt är resultatet inte bra, men disputationsfrekvensen varierar mycket mellan terminerna och vi väntar oss att flera kvinnliga doktorander snart är klara med sina avhandlingar.

4 DISKUSSION OM DET FRAMTIDA JÄMSTÄLLDHETSARBETET FÖR STUDENTERNA

På samma sätt som institutionen aktivt vill att kvinnor i högre omfattning skall börja läsa statistik, måste man också fråga sig varför de slutar. När det gäller avhopp på alla nivåer av utbildningen, vet vi inte hur könsfördelningen är. Båda dessa frågor skulle behöva belysas mera i detalj. För att främja rekryteringen av kvinnor till fortsatta studier efter grundkursen, kan man också behöva mera aktivt marknadsföra kurserna. Ett sätt är att utforma informationsmaterial som speciellt vänder sig till kvinnor i vilket, förutom nyttan och användningen av statistik framhålls, även exempel på och intervjuer med kvinnliga statistiker skulle kunna ingå. I denna marknadsföring skulle också den genomgång av var på arbetsmarknaden studenter som läst 60 poäng och högre i statistik har hamnat kunna ingå; dessa studier har utgjort uppsatsämnen på institutionen.

På grund av besparingsskäl har gruppräkneövningarna successivt skurits ner på grundkurserna och i stället har s k plenara övningar införts till viss del. Fördelarna med väl genomförda gruppövningar med en dialog mellan lärare och studenterna, och där alla studenter, och speciellt de kvinnliga studenterna, "vågar" ställa frågor, förloras dock här. När det gäller dataövningarna, har dessa behållits oförändrade i undervisningen. Försprånget avseende datorförkunskaper för manliga studenter har troligen minskat, men det är viktigt att de kvinnliga studenterna får tillräckligt med stöd vid datorn och kan "ta för sig". Numera kan man också hävda att så gott som alla har tillgång till egen dator. Genom institutionens försorg har dessutom registrerade studenter möjlighet att låna programvara till sin hemmator, vilket gör att förutsättningarna för att kvinnor och män i stort sett kan bedömas ha likvärdiga datorkunskaper är tillgodosedda. Datorkunskaperna skall avse både färdighets- och kunskapsmoment när det gäller inhämtning och hantering av information.

Utvecklingen alltsedan ht 1996 av uppsatsarbetet på påbyggnadsnivå har varit framgångsrik. Då genomfördes en mera styrd undervisning under terminen med schemalagda föreläsningar och handledning samt "kontrollstationer" då uppsatsen i olika stadier skall presenteras. Andelen studenter som blivit klara med uppsatsen på en termin ökat väsentligt. För varje år har även antalet uppsatser ökat så att institutionen numera har som regel att två studenter skall skriva tillsammans. Av totalt 77 framlagda uppsatser på påbyggnads- och fördjupningsnivå de senaste tre åren är 45 st skrivna av två studenter tillsammans och av dessa är 13 st skrivna av en kvinnlig och en manlig student.

Inför kommande val av studentrepresentanter, inklusive de forskarstuderande, i institutionsstyrelsen uppmanas ämnesrådet att beakta jämställdhetsaspekten. Studentrepresentanterna samt ämnesrådet i sin helhet, bör även vara naturliga kanaler för att sprida information till studenterna om institutionens jämställdhetsarbete. Det är då viktigt att påpeka att detta omfattar inte bara personalen utan i lika hög grad studenterna. Studenterna kan även få hjälp av Studentkårens jämställdhetsombud att driva jämställdhetsfrågor.

Information till studenterna om institutionens jämställdhetsarbete ges både i studiehandboken och vid introduktionstillfällena av studievägledaren. Studenterna uppmanas i första hand att kontakta studievägledaren, institutionens jämställdhetsombud eller prefekten om t ex sexuella trakasserier skulle förekomma.

5 DISKUSSION OM DET FRAMTIDA JÄMSTÄLLDHETSARBETET FÖR PERSONALEN

Jämställdheten på institutionen vad avser fördelningen mellan kvinnor och män på olika tjänster kan anses vara ungefär densamma som på jämförbara institutioner. Institutionen skall därför vid anställningar aktivt uppmana att det underrepresenterade könet söker tjänster. Denna positiva inställning skall även gälla då timlärare eller tillfälligt anställda skall rekryteras. Vid kommande val till institutionsstyrelsen bör de röstberättigade uppmanas att beakta jämställdhetsaspekten.

I institutionens handlingsprogram inom IT-området står att "Jämställdhetsaspekten skall beaktas såväl vid utbildning och kompetensutveckling som vid investeringar i utrustning och programvara."

Kompetensutvecklingen inom detta område får dock inte skymma behoven av övrig intern och extern fortbildning för all personal. Därför ser vi det som mycket angeläget med regelbundna utvecklingssamtal med prefekten och, i samband med löneförhandlingarna, lönesamtal som också följs upp.

Det är viktigt att institutionen och styrelsen stöder jämställdhetsarbetet aktivt genom att i budgeten avsätta medel avsedda för främjande av jämställdheten. Dessa kan t ex användas för att bjuda in kvinnliga forskare/lärare samt yrkesverksamma kvinnliga statistiker till seminarier och föreläsningar. Detta skedde under vt 2005 under moment 1 på grundkursen 20 poäng, då två kvinnliga statistiker berättade om praktiska problem från "verkligheten" i anslutning till aktuella moment på kursen. Vidare kan det vara värdefullt att kvinnliga doktorander träffas och att synpunkter på kurser och studiemiljö framförs till berörda personer vid institutionen. I detta sammanhang och i jämställdhetsarbetet som helhet är prefekt, studierektor och studievägledare nyckelpersoner.

Lagstadgad föräldraledighet skall uppmuntras, både för manliga och kvinnliga anställda. Även i övrigt skall tider för t ex seminarier och möten läggas så att inte småbarnsföräldrar måste avstå från att delta i dessa p gr av lämning/hämtning av barn.

Om någon av de anställda skulle drabbas av sexuella trakasserier, uppmanas vederbörande ta kontakt med något av institutionens två skyddsombud, båda kvinnor, jämställdhetsombudet, prefekten eller direkt med personalbyrån.

Institutionens ledning skall uppmuntra till initiativ i jämställdhetsfrågor och till ökad delaktighet i institutionens inre arbete samt till utveckling av arbetets innehåll och uppläggning för all personal. Jämställdhetsarbetet skall fortsätta bland studenter och personal och institutionen avser att informera aktivt om detta arbete. En jämställdhetsplan skall göras upp varje år, varvid den från närmast föregående år följs upp. Information om jämställdhetsarbetet skall redovisas i institutionens årliga verksamhetsberättelse.